

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของพลศึกษานิเทศก์และศึกษานิเทศก์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย และใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมไว้ดังนี้

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

กู๊ด (Good 1959: 539) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า

การนิเทศการศึกษา คือ ความพยายามทุกอย่างของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในการแนะนำครูหรือบุคคลอื่นที่ทำงาน เกี่ยวข้องกับการศึกษา ให้รู้วิธีการปรับปรุงการสอน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางการศึกษา ช่วยในการพัฒนาครู ช่วยในการเลือกและปรับปรุงวัสดุ ประสงค์ทางการศึกษา เนื้อหาการสอน วิธีการสอน และการประเมินผลการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา (2523: 33) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาคือ "ความพยายามอย่างหนึ่งในหลายอย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษาามีคุณภาพในด้านการเรียนการสอน"

มีผู้ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายประการ แต่พอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ให้บริการแก่ครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อความเจริญงอกงามและพัฒนาการของนักเรียน

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์โดยทั่วไป

การนิเทศการศึกษาจะมีประสิทธิภาพและบรรลุ เป้าหมายได้นั้น ศึกษานิเทศก์ ต้องรู้และ เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของตน ในขณะที่ศึกษานิเทศก์ ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ ส่วนการกำหนด หน้าที่นั้นขึ้นอยู่กับแนวความคิดของนักการศึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแต่ละหน่วยงานหรือ แต่ละสังกัดของศึกษานิเทศก์

กรินน์ (Gwynn 1961: 27-31) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ของศึกษานิเทศก์ และยังมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีงานหลัก (Major Tasks) 10 ประการ คือ

1. ช่วยเหลือครูและครูใหญ่ให้ เข้าใจ เรื่องเด็กให้ดีขึ้น เช่น ความต้องการ ความพร้อม การเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ

2. ให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาและปรับปรุงตนเอง พร้อมทั้งช่วยให้ เกิดความร่วมมือของหมู่คณะครูในโรงเรียน

3. ส่งเสริมให้ครูสนใจทำและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

4. ช่วยให้ครูปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น

5. ส่งเสริมและให้ โอกาสครูที่เชี่ยวชาญตามสาขาวิชาที่มีอยู่ในโรงเรียนได้ ช่วยเหลือเพื่อนครูตามความสามารถ

6. ให้ความช่วยเหลือครูในด้านการประเมินผลพัฒนาการของเด็กได้อย่าง ถูกต้อง

7. ส่งเสริมช่วยเหลือครูรู้จักประเมินผลโครงการปฏิบัติงานและความก้าวหน้า ของตนเอง

8. ช่วยให้ครูประสบความสำเร็จ รู้สึกมั่นคงในการปฏิบัติงานและการดำรง ชีวิตในสังคม

๙. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและนำผลไปเสนอแนะให้ครู เข้าใจ นำไปใช้ในการสอนได้จริง

10. ช่วยให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน และประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับผลงาน และความก้าวหน้าของโรงเรียน

แฮร์ริส (Harris 1963: 13-14) ได้เสนอหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ไว้ 10 ประการ คือ

1. พัฒนาหลักสูตร
2. จัดระบบหลักสูตร แนะนำการสอน
3. จัดครูทำการสอน
4. เตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่ครู
5. เตรียมวัสดุอุปกรณ์การสอน
6. เตรียมอบรมครูประจำการ
7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่
8. ช่วยเหลือบริการพิเศษ
9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
10. ประเมินผลการศึกษา

หน้าที่ของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา (2523: 18-20) ได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา พ.ศ.2519 ในหมวดที่หนึ่ง ข้อ 4 ดังนี้

1. นิเทศอบรมตรวจสอบและติดตามผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร หมวดวิชาพลานามัย ลูกเสือ ยุวกาชาด นันทนาการ กีฬา และกิจกรรมเยาวชน ในโรงเรียนทุกประเภทและทุกระดับการศึกษา ตลอดจนโครงการของชุมชน สถาบันและหน่วยงานอื่น

2. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์วิจัยปัญหาการศึกษาการเรียนการสอน หมวดวิชาพลานามัย ลูกเสือ ยุวกาชาด นันทนาการ กีฬาและกิจกรรมเยาวชนในโรงเรียนทุกประเภทและทุกระดับการศึกษา
3. ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน หมวดวิชาพลานามัย ลูกเสือ ยุวกาชาด นันทนาการ กีฬาและกิจกรรมเยาวชนทุกระดับการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตามนโยบายและเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ
4. จัดทำคู่มือ เอกสารวิชาการ และวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน
5. จัดประชุมอบรม สัมมนา ครู อาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานทางวิชาการ
6. ดำเนินงานร่วมกับกรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา กรมการฝึกหัดครู กรมอาชีวศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรทุกระดับ รวมทั้งการศึกษาคณะและการศึกษาผู้ใหญ่
7. ปฏิบัติงานตามโครงการหรืองานต่าง ๆ ของกระทรวง กรม และกองต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ
8. ประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์ทุกฝ่าย ทุกหน่วยงาน เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด นันทนาการ กิจกรรมกีฬา และเยาวชนในโรงเรียนทุกประเภท และทุกระดับการศึกษา
9. เสนอแนะให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่กรมพลศึกษา
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย หรือปฏิบัติงานเฉพาะกิจที่ได้รับมอบหมาย เป็นครั้งคราวหรือเป็นกรณีพิเศษ

ต่อมาขอขยายหน้าที่และภารกิจของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษามีปริมาณเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2521 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรใหม่ปีการศึกษา 2521 ในหลักสูตรใหม่นี้ หมวดวิชา-

พลาณามัย มีวิชาบังคับและวิชาเลือก 40 รายวิชา (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา 2527: 1) ทางกรมพลศึกษาจึงได้ปรับปรุงซ่อมแซมหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา โดยความเห็นชอบจากกระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2527 เพื่อให้เหมาะสมและตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น งานที่ศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ต้องรับผิดชอบมี 5 ประการ คือ

1. นิเทศ ติดตามผลการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด และนันทนาการ ทุกระดับของกระทรวงศึกษาธิการ
2. ศึกษา ค้นคว้า วิจัย ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด และนันทนาการทุกระดับของกระทรวงศึกษาธิการ
3. จัดประชุมอบรม สัมมนา วางแผน ประสานงาน ติดตาม และประเมินผล
4. ส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเยาวชน ที่กรมพลศึกษารับผิดชอบ
5. รับผิดชอบสนามกีฬาจังหวัดตามมติคณะรัฐมนตรี *

จากการที่มีการปรับปรุงซ่อมแซมหน้าที่ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ในปี 2527 นี้ ได้มีการกำหนดหน้าที่และบทบาทของศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา 2527: 5)

1. นิเทศติดตามผลการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด และนันทนาการทุกระดับของกระทรวงศึกษาธิการ
เป็นผู้ช่วยเหลือ แนะนำ เยี่ยมเยียน และสังเกตการสอนของครูและตลอดจนติดตามผลการใช้หลักสูตร
ผลิตและพัฒนาอุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้การเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

* เป็นข้อยกเว้นสำหรับศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาส่วนกลาง

2. ศึกษาค้นคว้า วิจัย ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด นันทนาการ ทูกระดับของกระทรวงศึกษาธิการ

โดยการประเมินผลการใช้หลักสูตร พร้อมทั้ง เสนอแนะปรับปรุง แก้ไข วิจัย และวางแผนพัฒนา เพื่อให้หลักสูตรทันสมัยอยู่เสมอ

3. ประชุมอบรม สัมมนา วางแผน ประสานงาน ติดตาม และประเมินผล ประชุมอบรม สัมมนา ครู-อาจารย์ และผู้บริหารการศึกษา ทางด้าน วิชาการและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อพัฒนาบุคลากร รวมทั้งติดตามและประเมินผล

ประสานงานและร่วมดำเนินการกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อ เร่งรัดและพัฒนาทางด้านวิชาการ

4. ส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเยาวชนที่กรมพลศึกษารับผิดชอบ เช่น เสนอแนะปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา จัดกิจกรรมเยาวชน เพื่อให้เด็กรู้จักการใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยใช้กีฬาและกิจกรรมเยาวชนเป็นสื่อ ช่วยเหลือ และสนับสนุนการศึกษา ตามนโยบายของรัฐบาล เช่น กีฬาแห่งชาติ กีฬาหมู่บ้าน อพป. เป็นต้น

ส่วนในด้านการดำเนินงานของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายวิชาการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการประกอบด้วย

1. ด้านคู่มือตำรา
2. ด้านพลศึกษา
3. ด้านสุขศึกษา
4. ด้านกีฬานันทนาการ
5. ด้านลูกเสือ ยุวกาชาด
6. ด้านแผนงาน

หน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายวิชาการของหน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา

มีดังนี้

งานนิเทศติดตามผลฝึกอบรมผลึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) คือ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีหน้าที่ดังนี้

1. รับผิดชอบหลักสูตรวิชาผลึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด
2. จัดการอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรวิชาผลึกษา
3. ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เขียนคู่มือ ตำรา จัดทำแผนการเรียนการสอนเป็นรายวิชา
4. ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอนวิชาผลึกษา
5. ส่ง เสริมกีฬาและกิจกรรมในวิชาผลึกษา
6. ตรวจสอบนิเทศ ติดตามผล และทำการประเมินผล

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหน้าที่ดังนี้

1. รับผิดชอบหลักสูตรวิชาผลึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมด
2. จัดอบรม ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาผลึกษา
3. ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เขียนคู่มือ ตำรา จัดทำสื่อการเรียนการสอนเป็นรายวิชา
4. ช่วยแก้ปัญหาให้คำแนะนำ เสนอแนะ เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาผลึกษา
5. ส่ง เสริมกีฬาและกิจกรรมผลึกษาทั้งภายในและภายนอก
6. ตรวจสอบนิเทศ ติดตามผล และทำการประเมินผล

งานกีฬานันทนาการและกิจกรรมเยาวชน

หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานกีฬา มีดังนี้

1. นิเทศติดตามผลการเรียนการสอนวิชาการกีฬาทุกระดับของ
กระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนช่วยเหลือแนะนำการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
2. ประสานงานและร่วมมือกับฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการจัดพิมพ์คู่มือ
หนังสือ กฎกติกากีฬาต่าง ๆ
3. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ ในการจัดการ
แก้ปัญหาด้านกีฬา
4. ศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุง แก้ไข กติกากีฬาที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ
5. ประสานงานกับกองกีฬาในการจัดเจ้าหน้าที่ ผู้ตัดสิน เพื่อ เร่ง
ส่งเสริมการกีฬา
6. รับผิดชอบดำเนินการในการอบรมติดตามผลทางด้านวิชากีฬา ทั้ง
ส่วนกลาง เขต และจังหวัด
7. เป็นที่ปรึกษาช่วยเหลือฝ่ายนิเทศ อบรม ติดตามผลทางวิชากีฬา
8. ร่วมมือและประสานงานกับศึกษานิเทศก์ เขต ศึกษานิเทศก์จังหวัด
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา
9. ทำรายงานประเมินผลโครงการทุกโครงการที่จัดดำเนินการไปแล้ว
เพื่อ เสนอให้กรมพลศึกษาทราบ

หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานนันทนาการ

1. ทำหน้าที่ปรึกษาช่วยเหลือฝ่ายนิเทศ อบรม ติดตามผลทางวิชา
นันทนาการ
2. ให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงาน โรงเรียน และสถาบันต่าง ๆ ใน
การจัดและแก้ปัญหาด้านนันทนาการ

3. ทำหน้าที่นิเทศ อบรม ติดตามผลทางด้านกิจกรรม เยาวชน
4. ทำหน้าที่ปรึกษาช่วยเหลือฝ่ายนิเทศอบรมติดตามผลในเรื่องกิจกรรม เยาวชน
5. รับผิดชอบดำเนินการตามหน้าที่เฉพาะในการอบรมนิเทศติดตามผลทางด้านกิจกรรมเยาวชนทั้งส่วนกลาง เขต และจังหวัด
6. ร่วมมือประสานงาน วางนโยบายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น โรงเรียน สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเรียนการสอน กิจกรรม เยาวชนที่ขอความช่วยเหลือมา
7. ให้คำแนะนำ สํารวจ ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ในด้านการเรียนการสอนกิจกรรมเยาวชน
8. ช่วยเหลือสถาบันศึกษาทุกระดับในการแก้ปัญหา เรื่องกิจกรรมเยาวชน

งานวิชาการลูกเสือ-ยุวกาชาด

หน้าที่ความรับผิดชอบงานวิชาการลูกเสือ เนตรนารี ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

1. นิเทศและติดตามผลการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ เนตรนารี
2. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ปัญหาการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ เนตรนารี
3. ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนวิชาลูกเสือ เนตรนารี
4. จัดประชุมอบรม สัมมนา ครู-อาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานทางวิชาการ
5. จัดทำคู่มือครู เอกสารทางวิชาการ และสื่อการเรียนการสอน ประกอบการอบรม และการเรียนการสอน

6. ประเมินผลและรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับวิชาลูกเสือ เนตรนารี
7. ดำเนินงานร่วมกับกรมวิชาการ กรมสามัญ กรมการฝึกหัดครูและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรวิชาลูกเสือ เนตรนารี
8. ปฏิบัติตามโครงการหรืองานต่าง ๆ ของกระทรวงฯ กรม และกองต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ
9. ประสานงานระหว่างศึกษานิเทศก์ทุกหน่วยงาน เพื่อพัฒนางานด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาลูกเสือ เนตรนารี ในโรงเรียนทุกประเภท และทุกระดับการศึกษา
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย หรือปฏิบัติงานเฉพาะกิจที่ได้รับมอบหมาย เป็นครั้งคราว หรือ เป็นกรณีพิเศษ

ส่วนหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการยุวกาชาดระดับประถมต้นและมัธยมศึกษา มีลักษณะ เช่น เดียวกันกับหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการลูกเสือ เนตรนารีระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาทุกประการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ โดยลำดับมีดังนี้

ปี พ.ศ. 2521 ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2521: จ - ฉ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 11" โดยยึดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2519 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้แก่ กลุ่มศึกษานิเทศก์จังหวัด กลุ่มหัวหน้าส่วนการศึกษา กลุ่มศึกษานิเทศก์ กลุ่มครูใหญ่และครู ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติหน้าที่ เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

2. จัดประชุมอบรมสัมมนาครู อาจารย์ เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน และการบริหารการศึกษา
3. จัดประเมินผลงานด้านวิชาการ
4. ปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนและการบริหารการศึกษา โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ
5. นิเทศการสอนและการบริหารงานวิชาการหรือ เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ แก่สถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
6. การพิจารณาหรือพัฒนาหลักสูตรแบบ เรียน หรือแนวการสอนให้สอดคล้อง กับสภาพปัจจุบัน
7. จัดทำคู่มือครู เอกสารทางวิชาการ และอุปกรณ์ประกอบการเรียน การสอน
8. ตรวจสอบและควบคุมสถานศึกษาในฐานะพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
9. เสนอแนะและให้คำปรึกษาหารือทางวิชาการแก่กรมสามัญศึกษา
10. ศึกษาทดลอง วิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอน

ปี พ.ศ. 2522 เสกสรร นาควงศ์ (2522: ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ สาขาพลศึกษา" โดยศึกษาจากกลุ่มพลศึกษานิเทศก์ 58 คน ผู้บริหารและครูพลศึกษา กลุ่มละ 72 คน รวมประชากรทั้งหมด 202 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่สำคัญของพลศึกษานิเทศก์ คือ มีความศรัทธาในวิชาชีพ เข้าใจในบทบาทและหน้าที่และขอบข่ายงานของตนเอง ส่วนบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญได้แก่ การวางแผนการสอนร่วมกับครู ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน จัดอบรมเผยแพร่ผลการค้นคว้าวิจัยทางวิชาการ วางนโยบายเกี่ยวกับหลักสูตรโครงการสอน ประมวลการสอน ช่วยสาธิตเทคนิควิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน จัดทำหนังสืออ่านประกอบการเรียน รับผิดชอบในการประเมินผล และวัดผลทางพลศึกษา จัดทำข้อสอบมาตรฐาน จัดประชุมสัมมนาในด้านการวัดผลและประเมินผลวิชาพลศึกษา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ

การประดิษฐ์ บำรุงรักษาซ่อมแซมอุปกรณ์และ เสนอแนะอุปกรณ์กีฬาสำหรับ โรงเรียนที่ควร จัดหา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เหมาะสมกับสถานที่ อุปกรณ์ และ เวลาที่อำนวย ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมสนับสนุนการ ดำเนินการวิเคราะห์พัฒนาหลักสูตร จัดกิจกรรมสำหรับเด็กปกติ เป็นที่ปรึกษาของหน่วย ศึกษานิเทศก์ อบรมครูพลศึกษา แนะนำชุมชนให้ใช้สถานที่ในโรงเรียนหรือจัดกิจกรรมกีฬานันทนาการ กิจกรรมเยาวชน และทำหน้าที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในปีเดียวกัน วีร เวช ปะทะยศ (2522: ง - จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการการนิเทศ วิชาพลศึกษาของครูในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่และครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ต้องการได้รับความช่วยเหลือจากพลศึกษานิเทศก์โดยช่วยแนะนำวิธีการสอนแปลกๆ ใหม่ๆ ต้องการได้รับเอกสารคู่มือต่าง ๆ ทางพลศึกษา ช่วยแนะนำในการผลิตอุปกรณ์ทาง พลศึกษาขึ้นใช้เอง ช่วยหารายได้พิเศษมาปรับปรุงด้านอุปกรณ์และสถานที่ทางพลศึกษา ช่วยกระตุ้นให้ทางโรงเรียนปรับปรุงโครงการสอนและกิจกรรมพลศึกษา ช่วยเป็นสื่อกลาง ในการประสานงานติดต่อเกี่ยวกับกิจการด้านพลศึกษาและกีฬาต่าง ๆ ของโรงเรียนกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประสานงานกับทางโรงเรียน ชี้แจงโปรแกรมการนิเทศและวิธี การเยี่ยมนิเทศให้โรงเรียนทราบล่วงหน้า ช่วยด้านการบริการชุมชนของทางโรงเรียน ในด้านพลศึกษา สุขศึกษา นันทนาการ และลูกเสือ จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการแก่ครู ผู้สอนวิชาพลศึกษา นอกจากนั้นครูใหญ่และครูพลศึกษาต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ เป็นคน ตรงต่อเวลา ชยัน และอุทิศเวลาให้กับงาน กระตือรือร้น สนใจงานนิเทศ มีความรับผิดชอบสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล และควร เป็นผู้ผ่านการศึกษาอบรม วิชาหลักและวิธีการสอนพลศึกษา และวิชาการนิเทศทางการพลศึกษา

ปี พ.ศ. 2524 พัชรี ศิลปไชย (2524: ง - จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความต้องการทางด้านการนิเทศของครูพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการด้านการนิเทศของครูพลศึกษาโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษา และส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าหมวดพลานามัยและครูพลศึกษาโรงเรียน

รัฐบาลระดับมัธยมศึกษา 284 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษามีความต้องการทางด้านกรณีศึกษาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านคุณสมบัติของพลศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความศรัทธาในอาชีพของตน มีความเชื่อมั่นตนเอง มีความเป็นประชาธิปไตย มีความเป็นผู้นำ และสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
2. ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์จัดการอบรม แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ตลอดจนเทคนิควิธีการสอนพลศึกษาระหว่างครูพลศึกษาในเขตการศึกษาเดียวกัน ช่วยจัดหาหรือแนะนำตำรา เอกสารหรือคู่มือที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนพลศึกษา และช่วยแนะนำวิธีการสอนแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ
3. ด้านอาคาร สถานที่ และอุปกรณ์ ได้แก่ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยจัดหาอุปกรณ์กีฬาที่โรงเรียนขาดแคลน จัดหาวัสดุทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน ร่วมมือกับโรงเรียนในการหารายได้พิเศษเพื่อซื้ออุปกรณ์หรือสร้างสนามฝึกพลศึกษา และช่วยแนะนำในการผลิตอุปกรณ์ทางพลศึกษาขึ้นใช้เอง
4. ด้านการประเมินผล ได้แก่ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์จัดประชุมสัมมนา เพื่อเผยแพร่ความรู้ในด้านการวัดและประเมินผลพลศึกษาภายในเขตการศึกษาเดียวกัน ช่วยวิเคราะห์ปัญหาหลักสูตรและการเรียนการสอนพลศึกษา และช่วยสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน เพื่อวัดผลวิชาพลศึกษา
5. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ ต้องการให้พลศึกษานิเทศก์ช่วยสนับสนุน ส่งเสริมยกระดับมาตรฐานทางกีฬาของโรงเรียนและส่งเสริมการแข่งขันกีฬภายในและภายนอกโรงเรียน ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน และช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายบริหารกับสายวิชาพลศึกษา เพื่อสนับสนุนและให้งบประมาณในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางพลศึกษาอย่างเพียงพอ

๖. ด้านอื่น ๆ ชนิดของการนิเทศที่ครูพลศึกษาต้องการ ได้แก่ การนิเทศแบบ เชี่ยมเขียน (โดยพลศึกษานิเทศก์มาเอง) แบบสาธิต และแบบประชุมใหญ่

ในปีเดียวกัน พกาทิพย์ แก้วผณีรังษี (2524: จ) ได้วิจัยเรื่อง "บทบาทของศึกษานิเทศก์สังกัดกรุงเทพมหานคร" ผลการวิจัยพบว่า เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของศึกษานิเทศก์ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านนิเทศการศึกษา ด้านพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการผลิตเอกสารทางวิชาการและผลิตสื่อการเรียนการสอน ด้านการทดลองค้นคว้าและวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการบริหาร ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประสานงานและบริการต่าง ๆ และด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประเมินมาตรฐานโรงเรียน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างจากครู 2 ด้าน คือ ด้านการผลิตเอกสารทางวิชาการและผลิตสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและประเมินมาตรฐานโรงเรียน ผู้บริหารเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง แต่ครูเห็นว่า ปฏิบัติน้อย นอกนั้นเห็นตรงกันว่า ปฏิบัติน้อย ส่วนศึกษานิเทศก์เห็นว่า ด้านการผลิตเอกสารทางวิชาการและการผลิตสื่อการเรียนการสอน และด้านอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

งานวิจัยต่างประเทศ

ปี ค.ศ.1958 เคอร์ท (Kurtz 1958: 147-158) ได้ศึกษาเรื่อง "An Intern Experiences Elementary School Supervision" ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อครูและผู้บริหารในเรื่องการประสานงาน การแนะนำ และการจูงใจ การสังเกตการสอน การสาธิตการสอน การวางโครงการนิเทศ การเข้าร่วมฝึกอบรมและสัมมนาทางการศึกษา เป็นที่ปรึกษาและวิทยากรหลักสูตร การประเมินผล การคัดเลือกอุปกรณ์การสอน ทำการศึกษาและวิจัย ปรุมนิเทศครูใหม่และนักเรียนครู ประเมินผลความก้าวหน้า วางโครงการร่วมกับครูใหญ่ในด้าน การปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนหน้าที่ทางอ้อมคือ เสนอโครงการทางการศึกษาและเข้าร่วมในโครงการการศึกษาของรัฐ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนกับโรงเรียน บริการให้คำปรึกษาและอื่น ๆ

ปี ค.ศ. 1961 แฮมม็อค (Hammock 1961: 24-26) ได้ทำการสำรวจ การปฏิบัติหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ว่าได้ทำหน้าที่มากน้อยเพียงใด ผลการจัดอันดับสรุปได้ ดังนี้

<u>หน้าที่</u>	<u>ร้อยละ</u>
ร่วมประชุมกับสมาคมอาชีพ	100
อภิปรายถึงปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษากับครู	97
จัดประชุมกลุ่มอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้น	96
เยี่ยมชั้นเรียน	96
พบปะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครู เป็นรายบุคคล	95
อภิปรายปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับครู	94
ร่วม เป็นกรรมการของสมาคมอาชีพ	94
ช่วยครูจัดและปรับปรุงหน่วยการสอน	86
ร่วมกับครูจัดปรับปรุงหลักสูตร	85
เสนอผลการทดลองให้ครูทราบ เพื่อนำไปปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น	82
ช่วยประเมินผลการใช้ห้องสมุด	81
เป็นที่ปรึกษาในการประชุมครูในท้องถิ่น	79
ร่วมวิเคราะห์ปรับปรุงหลักสูตร	78
สัมภาษณ์ครูและคนงานใหม่	64
จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้ครูใช้	54
จัดทดสอบมาตรฐาน	42
ทำงานร่วมกับครู สาธิตการสอน	33
เขียนบทความลงวารสารทางวิชาการ	29
ตรวจข้อสอบ	26
เขียนหรือร่วมเขียนตำราเรียน	14

ปี ค.ศ. 1971 คาร์ลตัน (Carlton 1971: 4406-A) ได้ทำการวิจัย โดยศึกษาบทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงตามทัศนะของครูประถมศึกษา จำนวน 1,044 คน และครูใหญ่ จำนวน 52 คน ผลปรากฏว่า บทบาทของศึกษานิเทศก์ที่เป็นจริงนั้น ได้แก่ การช่วยเหลือพัฒนาโครงการสอน ช่วยงานประจำเกี่ยวกับการบริหาร ร่วมกำหนดนโยบายของโรงเรียน ร่วมมือในการประชุมครูและช่วยคัดเลือกแบบเรียน ส่วนบทบาทของศึกษานิเทศก์ในด้านอุดมคตินั้น เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผน การเยี่ยมโรงเรียน เพื่อสังเกตการสอน การช่วยเหลือครูจัด เนื้อหาวิชา การคัดเลือกอุปกรณ์การสอน และการทำโครงการสอน

ในปีเดียวกัน คาร์แมน (Carman 1971: 4406-A) ได้วิเคราะห์บทบาทของศึกษานิเทศก์ทั่วไป ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1955-1969 จากรายงานปรากฏว่า ความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ทั่วไป ได้แก่

1. ร่วมมือในการประชุมอบรมครู และการจัดประชุมกลุ่มย่อย
2. ปรับปรุงและส่งเสริมด้านมนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน
3. ช่วยเหลือโดยให้บริการด้านคำปรึกษาหารือ และให้บริการด้านการเรียน

การสอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย